

Secretariaat:
Weden 2
7815 PH EMMEN
E-mail: srpals@wxs.nl

Aan:
College van burgemeester en wethouders
Postbus 30001
7800 RA EMMEN

Emmen, 17 november 2015

Betreft : Adviesaanvraag Beleidsregels Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Emmen 2016.

Geacht college,

Op 16 oktober 2016 heeft de WMO-raad het document "Beleidsregels Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Emmen 2016" mogen ontvangen met daarbij het verzoek om hier een inhoudelijk advies over te geven.

De WMO-raad is verheugd dat zij als adviesraad tijdig zijn betrokken in het traject van voorbereiding over een belangrijk onderwerp waar veel (kwetsbare) burgers mee te maken hebben of te maken krijgen.

De WMO-raad heeft in een extra overleg op 30 oktober het genoemde document besproken en van de nodige opmerkingen en commentaar voorzien.

De WMO raad wil benadrukken dat dit advies alleen het document "Beleidsregels Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Emmen 2016" betreft. Er zijn ons geen eventuele aanvullingen of tussentijdse wijzigingen bekend die van invloed kunnen zijn op het toekomstig te voeren beleid of een andere zienswijze op onze adviezen kunnen beïnvloeden.

Voor de goede orde wil de WMO-raad vermelden dat de uitkomsten van ons overleg van 30 oktober in klein comité zijn gedeeld met de Seniorenraad in een informeel overleg. Dit om de goede relatie met de Seniorenraad te benadrukken en vanwege de raakvlakken van beide adviesorganen over het betreffende onderwerp. De WMO raad en de Seniorenraad geven wel ieder hun eigen advies gebaseerd op hun eigen achtergrond en insteek.

Algemeen oordeel van de WMO raad

- De WMO-raad is tevreden met het feit dat nagenoeg alle vormen van zorgaanbod blijven gehandhaafd.
- Daarentegen concludeert de WMO-raad wel dat de drempel om toegelaten te worden tot een vorm van zorg steeds hoger komt te liggen voor de zorgvrager.
- De WMO-raad wijst er op dat de grenzen niet tot het uiterste moeten worden opgezocht.
- De beleidsvrijheid die de gemeente heeft vanuit de landelijke overheid wat betreft WMO aangelegenheden worden, naar ons idee, ten volle benut maar niet altijd ten gunste van de burger met een zorgvraag. De WMO raad dringt aan om met lef, innovatie en creativiteit de politieke keuzes te sturen om zo voorwaarden te scheppen voor een optimaal zorgaanbod richting de burgers van Emmen.
- De WMO-raad adviseert om in het beleid op te nemen dat de wettelijke WMO voorzieningen voor de burger geborgd zijn zodat de continuïteit gewaarborgd blijft bij calamiteiten.

Zelfredzaamheidsmatrix

In de inleiding wordt de zelfredzaamheidsmatrix (ZRM) genoemd als een belangrijk instrument om de zorgvraag te kunnen beoordelen. De WMO-raad ziet de zelfredzaamheidsmatrix niet als een sturingsinstrument maar als een hulpmiddel om op basis van een gesprek de hulpvraag te kunnen bepalen

- De WMO-raad adviseert om de zelfredzaamheidsmatrix aan te duiden als een hulpmiddel.
- De WMO-raad adviseert deze ZRM niet te zwaar te laten wegen in het beoordelen van de zorgvraag.

Procedurele bepalingen

In hoofdstuk twee worden de procedurele bepalingen benoemd.

Algemeen oordeel

Op alle genoemde punten geldt voor de WMO-raad dat de privacy van de cliënt/burger de hoogste prioriteit moet hebben. Het is de WMO-raad bekend dat de privacy hoog op de agenda staat bij de gemeente Emmen, maar desondanks nog onvoldoende geborgd is, en oordeelt dat het een uiterst gevoelig onderwerp is die de hoogste aandacht blijft vragen.

De WMO-raad adviseert om een duidelijkere omschrijving te hanteren over wat een spoedeisend geval is, wat een bijzondere situatie is en wie daar uiteindelijk een beslissende stem in heeft.

Specifieke onderwerpen

In hoofdstuk 2.2 worden een aantal voorwaarden geschetst wat betreft het (medisch) onderzoek en besluitvorming.

- De WMO-raad adviseert om een betere/duidelijke splitsing te maken in ambtelijke medewerkers en medische medewerkers. Kennis van zaken en privacy van de cliënt staan hierbij op de eerste plaats.
- De WMO-raad adviseert om niet alleen te spreken over 'de persoon met hulpvraag' maar om dit uit te breiden naar 'de persoon met hulpvraag, of de persoon die namens de hulpvrager.....'
- Dit kan zijn een familielid, vertrouwenspersoon of mantelzorger.
- Bij het onderzoek moet de gemeente de financiën van de cliënt buiten beschouwing laten. Het is de gemeente niet toegestaan om een inkomenstoets/vermogenstoets uit te voeren. Het CAK bepaalt de eigen bijdrage op basis van inkomen/vermogen en niet de gemeente.
- Ten slot adviseert de WMO-raad om bij de toekenning van een zorgvraag dat het oordeel van een onafhankelijk medisch onderlegde medewerker bepalend moet zijn.

Verstrekkingwijzen en bijdragen

Hoofdstuk 3 geeft een helder beeld van het onderscheid tussen algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen.

Algemeen oordeel

In het algemeen adviseert de WMO-raad om de drempel voor een maatwerkvoorziening niet te hoog te leggen. Maatwerk betekent niet altijd duurder of complexer maar betekent ook zoeken naar een creatieve oplossing waar de cliënt bij gebaat is. Zoals al eerder in dit advies aangegeven geldt ook voor maatwerk dat lef, innovatie en creativiteit kan leiden tot een betere oplossing van een zorgvraag. De WMO-raad roept dan ook op om ruimte in de uitvoering van het beleid te geven voor creatieve oplossingen.

Specifieke onderwerpen

Onder hoofdstuk 3.2 zijn een aantal voorwaarden voor een Persoonsgebonden Budget weergegeven (PGB)

Dat er voorwaarden en afspraken over een PGB moeten zijn is helder en een PGB is ook niet voor iedereen nodig, nuttig en noodzakelijk. Het reguliere zorgaanbod biedt vaak voldoende mogelijkheden om de zorgvraag goed te kunnen beantwoorden.

Echter de regels, zoals nu verwoord, kunnen ook belemmerend werken op de uitvoering en de gedachtegang achter een PGB. In de geest van PGB moet het mogelijk zijn om een toegekend budget naar eigen inzicht te kunnen besteden.

De WMO-raad adviseert nadrukkelijk dat het toegekende budget daarbij leidend moet zijn en niet de daaraan gekoppelde uren.

De WMO -raad ziet dan ook graag dat de geest van de PGB in leven wordt gehouden en een PGB te laten functioneren zoals het ooit bedoeld was. Controle en bewaking van het toegekende budget is tegenwoordig goed geregeld en deze keuze getuigd van een beleid waarmee de gemeente laat zien dat ze daadwerkelijk de burger centraal stelt. Als een (lokale)overheid wil dat de burger zelfredzaam wordt dan moet de (lokale)overheid daar ook de juiste instrumenten voor beschikbaar stellen.

De juiste politieke keuze vraagt hier wederom om de nodige portie lef maar verdiend de aandacht van de beleidsbepalers.

De WMO-raad adviseert om de inzet van personen uit het eigen netwerk ruimer toe te staan. Juist door de inzet van naasten en andere direct betrokkenen uit het eigen sociale netwerk is inzet van zware zorg vaak te voorkomen. De cliënt voelt zich vertrouwd in zijn/haar eigen omgeving en dat kan vaak met een aantal kleine ingrepen prima.

De WMO-raad adviseert om het verantwoordingsvrij bedrag in stand te laten of om daar een alternatief voor te ontwikkelen.

Afwegingskader

In hoofdstuk 4 aandacht voor de afwegingskaders.

Algemeen

De WMO-raad begrijpt dat een gedegen onderzoek nodig is om een hulpvraag te kunnen beantwoorden maar leest gelukkig ook dat er ruimte is voor afwijkende oplossingen. We juichen dat toe en adviseren dan ook om de afwegingskaders niet leidend te laten zijn maar juist ruimte te geven voor vrijheid van handelen. Binnen de gestelde kaders is veel mogelijk om tot een passende oplossing te komen. De WMO-raad ziet graag dat eigen kracht ook kan betekenen een eigen oplossing.

De WMO-raad adviseert om ook oog te houden voor de groep die niet om kan gaan met eigen kracht. In het conceptbeleid wordt verwezen naar technologie als oplossing maar het besef moet aanwezig zijn dat niet iedereen de nieuwe technologie begrijpt.

De mogelijke inzet van inwonende kinderen voor gebruikelijke en niet-gebruikelijke hulp is naar mening van de WMO-raad beperkt. Laat een kind vooral kind blijven is de uitdrukkelijke oproep van de WMO-raad.

De conclusie van de WMO-raad is dat er een steeds grotere verschuiving plaats vindt van niet-gebruikelijke zorg naar gebruikelijke zorg. Het deel gebruikelijk zorg wordt steeds groter maar ook hier worden de drempels steeds hoger gelegd om toegang te krijgen tot alle vormen van zorg.

Uitvoering

De Algemeen Dagelijkse Levensverrichtingen (ADL) vormt, samen met de verschillende vormen van begeleiding, een belangrijk onderdeel van het beleid maar heeft grote invloed op het leven van de cliënt en vraagt daarom extra aandacht.

In hoofdstuk 5 is aandacht voor dit onderwerp maar de WMO-raad adviseert desondanks om het onderscheid tussen begeleiden en overnemen duidelijk te omschrijven. Wanneer hebben we het over begeleiden en wanneer is er sprake van overnemen.

Specifieke onderwerpen

Voor het onderwerp Wassen & Strijken verwijst de WMO-raad naar een eerder uitgebracht advies van 27 februari 2015.

De afwegingskaders geven ook hier een beeld van het in eerste instantie zoeken naar hulp in de eigen sociale omgeving en pas als alle opties zijn onderzocht komt de gemeente aan bod. De WMO-raad is ook hier van mening dat kreten als 'eigen kracht' en 'zelfredzaamheid' tot op een bepaald niveau acceptabel zijn maar dat ook hier niet de grenzen van het toelaatbare moet worden opgezocht. Naast de genoemde kreten zou 'eigen initiatief' en de al eerder genoemde creativiteit hier ook in vermeld moeten worden.

Over de onderwerpen genoemd in hoofdstuk 6, 7, 8 en 9 kan de WMO-raad zich in grote lijnen prima vinden

Mantelzorgcompliment

In hoofdstuk 10 komt het mantelzorgcompliment aan de orde. De WMO-raad is vanaf het begin betrokken geweest bij de ontwikkeling van het mantelzorgcompliment en is dan ook blij dat deze vorm van waardering is blijven bestaan. Echter in de uitvoering heeft de WMO-raad wel de nodige opmerkingen en die zijn ook eerder kenbaar gemaakt.

De WMO-raad adviseert om de voorwaarden van toekenning van het mantelzorgcompliment te vereenvoudigen. Het betreft hier de voorwaarde dat onder andere de huisarts een aanvrager kan zijn. De WMO-raad adviseert om deze voorwaarde te schrappen om het voor een grotere groep onzichtbare mantelzorgers mogelijk te maken om een beroep te kunnen doen op het mantelzorgcompliment. Een bijkomend voordeel is dat de groep onzichtbare mantelzorgers beter in beeld komt en dat de gemeente hier haar voordeel mee kan doen.

In de uitvoering van het mantelzorgcompliment wil de WMO-raad benadrukken dat de privacy ook hier een gevoelig onderwerp is waar zorgvuldig mee moet worden omgegaan. De huidige manier van het toekennen van een mantelzorgcompliment geeft, volgens de WMO-raad, te veel risico op het verstrekken van privacygevoelige informatie aan derden.

Advies beschermd wonen

In een regulier overleg met een beleidsmedewerker is het onderdeel beschermd wonen ter sprake gekomen.

Beschermd wonen wordt op een later moment uitgebreider behandeld in een apart document. De WMO-raad wacht dit document af en zal op een later tijdstip een advies uitbrengen over beschermd wonen.

Opvolging en vervolgstappen

De WMO-raad vraagt het college om bovenstaande adviezen en aanbevelingen over te nemen in het WMO beleidsplan 2016 en vraagt tevens om een schriftelijke onderbouwing waarom een onderdeel van dit advies wel of niet wordt overgenomen.

Met inachtneming van bovenstaande adviezen kan de WMO raad akkoord gaan met het beleidsplan WMO 2016.

Met vriendelijke groeten,

S.R. Pals
Secretaris WMO-raad Emmen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'S.R. Pals' with a stylized flourish below it.